

kiadóhivatal:
S. 479. sz.
T. am: 58

Hirdetések milliméteres díj-
szabás szerint

Felelős szerkesztő: Szántay István

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka” lapvállala

IV. évfolyam. 12. szám.

Ára 3000 K

Salgótarján, 1926. március hó 20

Felelet március 15-ére.*

„Kedves Barátom”

Ne haragudj, hogy én is meg-
ragadom a tollat s írok, de a veze-
tésed alatt álló újság „Hírek és kü-
lönfélék” között első helyen olvas-
tam egy csomó kérdéset március
15-ére, s mert úgy követeli nálam
valami, hogy — kérdéseidre felelni
szomjas — jövőre látni akaró ma-
gyar lelkednek szüksége van a vá-
laszra; — felelek...

„A magyar föld hosszú rabál-
mára” még nincs ébredés. Az éb-
redés, csupán a tompult álmok-
ból való pillanatnyi felrezenés, mert
...ünnepély van, És hidd meg ha
vasárnap nem tartottatok volna ün-
nepélyt nagyon sokan az ott levők
közül is nem is tudták volna, hogy
március 15-én a magyarnak ün-
nepe van.

S én aki az ünnepélyt végig
néztem, csak azt láttam, hogy bi-
zony hány és hány ember az ünne-
pélyen való megjelenést még arra
sem érdemesítette, hogy ünneplő ru-
hát vegyen magára.

Igaz, nem a ruha jelképezi a
hazafiúi érzést nem a nemzeti színű
kokárda, ámde úgy gondolom a
nagy márciusi gondolat évfordulója
megérdemelné az ünnepi ruhát is
ugy, mint egy színházi előadás! Vagy
talán még jobban.

Lesz foganatja az emlékezés-
nek, igen hoz nemes új gondolatot
az évforduló, lesznek erős acéliz-
mok, teli velővel a sujtani készülő
csontok, igen, fog bocsájtani Isteni
szikrát a 48-as gondolat a most
szunnyadó magyar ifjuságba és a
zászló lobogása, vér nélkül is fel-
rázza az alvókat s a megszentelt tri-
kolor alatt tette gyülekeznek, lesz

* Lapunk egy kedves támogató barátja, aki
a mindenkit jelentő s mégis magasztos hivatást je-
lentő „Ember” aláírást használja, küldötte fentle-
velet — amit fenkölt gondolataival együtt átadunk
a nyilvánosságnak.

(Szerk)

aki ágyut öntsön, fegyvert kovácsol-
jon, mert lesz miből. Magyar aka-
ratból! Lesz férfiú aki vezetni fogja
a magyar ifjút a poklok minden
gyehennáján át diadalra, avagy szen-
telt halálra s a tömeg magyar sírok
itt, s odaát megnyílnak, lesz már-
cius, lesz tavasz, lesz kikelet, lesz
új egészen új feltámadás...

Mikor végig néztem az igazán
ünneplő közönségen úgy elérzék-
nyültem, annyi ifjú látásán... Elmult
vérzivataros emlékek, szomorú em-
lékek és a jövőbe vetett hit, remény
örömkönyt csalt szemembe s én
talán rózsaszín szemüvegen, igenis
látom a csillogó szemekből, hogy
ha ez a sarjadék tette hivatott nap-
ját eléri; meglobogtatja magasan a
háromszínű lobogót, ágyut önt és
vonszol, fegyvert kovácsol, küzd,
szenvet, meghal a Hazáért.

Am ennek biztosítékát abban
látom a jelen idők nyomorapjai-
ban, hogy ne bizzon a magyar ab-
ban, hogy valaki is segíteni fogja
valaha; ha egyedül nem lesz nagy
tette képes a nemes magyar vér,
akkor elvesz elpusztul. Másodszor
pedig a jövő zálogát látom a szü-
lők nevelésében, belátásában.

Ezerszer írtátok már, hogy a
létező nélkülözések oka az, hogy
eltörülték Trianonban az igazságot.
„Meghalt Mátyás király meghalt az
igazság” és nyomor szegény pir nagy
Magyar osztályrésze, ámde „megfog
egyszer halni a hazugság is és hidd
meg kedves barátom, hogyha nemes
szikrát csíholnak a magyar ifjú tiszta
szívébe egyszer Isten küldte jóked-
vükben megfogják ennek a rongyos
szélű Európának két szélét két kéz-
zel s megrázzák irgalmatlanul.

Madách Ember tragédiájában
egy szikrából várja a csodát, a tu-
dós lombikjában, mi is a szikrát
kell várjuk amely szikra, ma a bögő
kohót hevíti de a Nagy Magyar esz-
mék tetteit hevítő szikra, még rejtve

van az alvó s ébredni nem akaró
magyar szívében. Pedig hiszem, hogy
tényleg csak egy szikrától függ lé-
lünk nagysága vagy kicsisége.

Ezt a szikrát kell keresni ke-
zet fogva egymással s felejtve fél-
redobva az ezeréves átkos testvéri
viszájt. Mert amíg nem egy a ma-
gyar, addig ne készüljön nagy tet-
tekre mert nagyot bukkik.

Am én úgy gondolom magyar
testvéri szívem kötelességét teljesi-
tettem mikor a Te fáradt de tette
gyújtó nemes lelked kérdő pontja-
ira azt a választ adtam meg, amely
választ lelked szomjuhozza, áhitozza.
Mert úgy sejtem, hogy e válasz nél-
kül lelked csak várná—várná szün-

telen az időt, míg a tettek meg nem
adnák azt a szikrát.

Igy remélem megnyugszol, hogy
a nagy tömegben van, s vannak
emberek akik nem alvajárók, van-
nak emberek akik a Te általad is
hirdetett eszmék apostolai, s ha
ilyen lesz csak pár száz, pár ezer,
„erőt veszünk a poklok tüzén is.”

Zárom levelem; bocsásd meg,
ha hosszas voltam, hogy Neked szük-
séged volt a válasza, nekem is, most
én is nyugodtabb vagyok.

Ég vezéreljen, s ha valamerre
megy magyar lelked, veled megyek.
Öszinte tisztelőd.

Salgótarján, 1926 III. 16.

Ember

Két Mohács.

Idősebb történelmi témáról aligha
adhatott volna politikai fejtegetést ellen-
zéki politikus, mint Mohácsról az elmult
vasárnap Andrássy Gyula gróf. És kevés
közszereplő egyéniség láthatott volna hozzá
a mult és jelen közötti párhuzam felvázolá-
sához az aktív érdekeltesség jogán mint
ép ő. Nem akarjuk azonban a Budai Vi-
gadóban elhangzott beszéddel kapcsolat-
ban a mai politikai élet vonatkozásával
súlyosan terhelt, az átkos visszavonásért
hibáztatható s a széthúzás szításon em-
beri gyarlóságánál fogva részes politikus
személyét előterébe tolni kritikánknak,
amellyel illetünk kell a historikust, aki-
ből azonban úgy gondoljuk, kevésbé a
történelmi okok és okozatok keresésének
objektivitása, mint inkább egy személyé-
vel ma szorosan összekapcsolódott har-
cos irányának érvelése. Tört. elő. Igazoljuk
e megállapításunkat a Mohácsról mondott
emlékezésnek azzal a konklúziójával, mely
az akkori baj legfőbb forrását a szabad
királyválasztó mozgalomban vélvén felis-
merni, a trónjavesztett Habsburgok ural-
mának feltámasztását tüzi ki a jövő fel-
adataul, mert ettől várja a Mohácsok után
járó jogbizonytalanság megszűnését s a
nemzeti érzés megismosodását. Mielőtt e té-
tel tudományos cáfoltatására sietnénk, nem
hallgathatjuk el a mai ellenzéki politika
módszer miatti hazafias aggodalmunkat.
Ne menjünk messze, csak a frankvitáig,
amelynek botránykavarásában nem utolsó
szerep jut a Mohácsot emlegető, de egy-
második Mohácsot párttusaival előkészí-
teni kész Andrássy-féle irányu gondolko-

zasmódnak. A viszályhintés s a nemzeti
társadalom meghasonlását időszertlen
kérdéseknek, mint aminő ma a királykér-
dés, folytonos emlegetésével, erőszakos
előhurcolásával és kimélyítésével dolgozó
politika ezekben az órákban éppoly ka-
tasztrófához vezethet, mint amilyenről
Andrássy Gyula gróf történetbölcseleti el-
mefuttatása oly élénk színekkel emléke-
zett meg. De térjünk vissza egy pillanatra
a fejtegetések magvához, mely a feldult
ország jogbizonytalanságának és nemzeti
érzésben való megismosodásának egyet-
len lehetőségét a dinasztiai erő akcióké-
peségében hiszi. Legyen szabad szembe-
állítanunk ezzel azt a nagyobb valóság-
ságot, mely a jogbizonytalanság megszű-
nését a Mohácsok és Trianonok utáni
korszakban inkább a népképviselői or-
szággyűlés, szuverén alkotmányozó testü-
let által emelt törvényhozásban, törvény-
tisztletben, a belső rend konszolidáló-
dásában s a céltudatos alkotmányépítés-
ben látja, mely nemzeti érzést s az állam-
alkotó nemzet öntudatát izmosítja legalább
annyira, mint a trónvárományosok öncélú
törökvései. Ha lehet levonni örökkön élő
és megdönthetetlen történelmi igazságot
a mohácsi katasztrófa tanulságaiból, az
nem más, mint a nemzeti egységre, a tár-
sadalmi békére, a közrend megerősítésére
való összefogás és törekvés. De amiként
korunk tulzó ellenzéke s annak aknarakó
munkájában kedvteléssel résztvevő egyes
arisztokratáink ma sem tudják pártsem-
pontjaikat alárendelni állami létünk leg-
magasabb érdekeinek, úgy akkor is az első

Egy magyar hellenista centennáriumnál.*

Ez év májusában kerek száz esz-
tendeje lesz annak, hogy Szabó István,
jeles magyar hellenista, a szerény és
szorgalmas kazári pap, irodalmi működé-
sét megkezdte. Üdvösnék vélem ez al-
kalomból emlékeztet felidézni nemcsak
azért, mert példájából úgy a tanuló ifju-
ság, mint minden magyar ember valódi
hazafiságot és hazaszeretetet, munkássá-
got, kitartást, a klasszikus műveltség és
a maroknyi hellén nemzet nagysága és
dicsősége iránti őszinte lelkesedést me-
rithet, hanem azért is, mert megalázott-
ságunkban kétszeresen fontos minden
magyar értéket elővenni, megbecsülni és
méltányolni. Ha Jókai legfőbb érdemül
azt tudják be, hogy „ő volt az, aki egy
romokban heverő országot aranyozott be
a képzelet sugaraival, hogy elviselhetővé
sőt vigasztaló látvány táruljon a súlyos
megpróbáltatások nemzedéke elé” és nem
veszi tőle senki zokon, hogy káprázató
regényeivel a Széchenyi által annyira os-
torozott nemzeti önállítást mintegy dog-
mává tette, akkor Szabó Istvánnak is ja-
vára irandó vagy legalább is, megbocsá-
tandó hazafias tulbuzgalma, mellyel az
elnyomatás korszakában egyik művében
a skytáig akarta visszavezetni nemzetünk

* Életrajzra vonatkozó adatokat Margalits
Ede dr. egyetemi tanárnak rosznyói szobra lele-
pezésekor tartott emlékbeszédéből vettem.

történetét odakiáltván a világnak, hogy
az a nemzet, mely őseit visszavezetheti
az ókorba, melyben olyan nagy erkölcsi
értékek rejlenek, mint a magyar nemzet-
ben, el nem pusztulhat.

Üdvösnék vélem emlékeztet fel-
idézni ama Szabó Istvánnak, akiért iro-
dalmi sikerei legelső idején egy gróf
Szécsényi István annyira lelkesedett,
hogy személyesen is óhajtott látni és
ismerni.

Szabó István első irodalmi műkö-
désének dátuma egybeesik a nagy Szé-
csényi felléptével. Akkor zengett először
végig az országban az ő ébresztő szó-
zata, mellyel ki akarta vezetni nemzetét
az elmaradottság magyar „Paslag”-áról
korholván a nagypipájú, köpködő bor-
issza és korteskedő magyarokat. Ekkor
vonult be először az eddig lenézett „pa-
raszt nyelv”, az édesen zengő magyar
nyelv, a főurak palotáiba, akik eddig
csak franciául, vagy németül beszéltek,
míg a köznemesek, csak latinul, s ezen
nemzeti felpezsdülés közt lépett fel Szabó
István, is első munkáival.

Szabó István született 1801-ben
Veszprém mellett Bakonyszentkirályon
jómódú református szülőktől. Korán ár-
vaságra jutott s egy jószívű ügyvéd, Mol-
nár Ferenc vette pártfogásába és aján-
lotta be később Eszterházy László gróf
rosznyói püspök, jóindulatába. Először a
pápai ref. kollégiumban tanult, később
jöttövéje felvételre a rosznyói premontrai
rend konviktusába.

Az itt tapasztalt szeretet és sok jó-
témény megérlette benne a kath. vál-
lásra való áttérés gondolatát. Elvégez-
vén a főgimn. 6 osztályát, belépett mint
növendékpap a szemináriumba, ahol pá-
ratlan szelidség és szerénységgel taná-
rainak és társainak osztatlan szeretetét
sikerült kivívnia. A gimnáziumban oly
boldog napokat töltött, hogy végrende-
letében összes könyveit az intézetre
hagyva így ír: „Könyveimet, legfőbb kin-
csimeit, a rosznyói főgimnáziumnak ha-
gyom, ahol 1813—1819-ig boldog napo-
kat töltöttem.” Élete végéig hálás volt
tanárainak és különösen a magyar iroda-
lom tanárát, aki a költészetet vele me-
gedveltette, „soha el nem felejtette.

Midőn 1826-ban pappá szentelték,
Karancsesziben 8 évig káplánoskodott.
Harminc éven át különböző községekben
lelkészkedett, amíg végre 1856-ban Ka-
zárra került, ahol élete végéig 1892-ig
csendes visszavonultságban, nemes sze-
gényiségben élt tudományos könyveinek,
méheinek és kedvenc virágainak társasá-
gában s végtelen szerény javadalmazásá-
ból még jöteknnykodásra és irodalomra
is áldozatot tudott hozni.

Kazárón ma is élnek sokan hivei kö-
zül, akik szelidlelkű, minden emberi nyo-
mor iránt fogékony, a kevésből is titok-
ban adakozó lelképásztorukat nem tudják
elfelejteni.

Azon kevesek közé tartozik, akik
sohasem iparkodtak előterbe tolni.
Ma, az érvényesülni akarás könyök kor-

szakában, mikor mindenki, még a tudo-
mány művelői is rangot és címet hajkász-
nak, sokan meg sem fogják érteni az egy-
szerű falusi pap mentalitását, aki több
mint egy emberöltőn át félszáz munkájá-
val gazdagította a magyar irodalmat, ki-
nek valamikor az egész ország tapsolt,
akit akadémiai tagsága és írói munká-
sága 50 éves jubileumán az egész ország
ünnepelt, kinek halála után szobrot emel-
tek, s aki még csak azt sem kísérelte
meg, hogy nagyobb javadalmazásu pa-
rochiához jusson. Az ilyen embereket ma
legfeljebb lemosolyognak, nem tudván azt,
hogy e kiválasztottak az igazi boldogsá-
got önmagukban hordozzák. Szabó István
a hellén szellemóriásokkal való társalgás
révén olyan életfilozófiára tett szert, mely a
boldogságot lélekidealizmusban léleknyu-
galmában látja.

Csendes falujából nem szívesen mo-
dult ki. Pestre csak akkor ment, ha kia-
dójával kellett tárgyalni. Nagy öröme volt,
midőn Csaptár Benedek elvezette a mu-
zeumba a Korvinák szemlélésére itt Po-
nori Tewrewk Emilt mutatták be neki,
aki a Philologiai társaságot alapította.
Hálálkodva borult keblére mintha valami
nagy szívességet hálálkodnak.

Élete végéig dolgozott. 1892 márc.
27-én bekövetkezett halála előtt pár nap-
pal hagyta el a sajtót „A magyarok is-
tene” c. értekezése. Halála szép és cse-
des volt mint egész élete. Betegség és
fájdalom nélkül mosolyogva szépen ela-
ludt a 91 éves öreg. Ugy látszik a nagy

Mohács idején, amelynek hasonmását idézik ma fel, a magyartól elválasztó elvakult harc, az egymás elleni kérelhetetlen gyűlölet pártusája vitte romlásba hazánkat. És ezt a tanulságot nem akarja levonni Andrássy az ő királykérdésen lovalgoló politikájával.

Március idusának ünnepségei városunkban és a vidéken.

78 esztendővel ezelőtt mámoros tavaszi időben mintha földrengés ráta volna meg e hazát, a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszava lángollobban totta a magyar szíveket. A romlatlan, hazáját imádásig szerető akkori nép ma bizonyára meglepődne, ha a szépen hangzó jelszavak leple alatt dolgozó nemzetközies romboló munkáját látná, mely a legendás híru magyar vitézek kezéből ördögi fufanggal ütötte ki a védekező fegyvert. De ez ünnepen mi nem politikázunk, csak azok, akik mindenből politikumot csinálnak, hogy „kisdéd” játékokról eltereljük a figyelmet. Mi örömmel regisztráljuk, — mint a magyar sajtó egyik határmenti kis fáklyája, — hogy a „Hiszekegyet” és „Himnusz” nem éneklők tábora napról-napra kisebb lesz. A társadalomban való együttes szereplésre még legnagyobb nemzeti ünnepünkön sem hajlandók azok, akiknek minden alkalmat meg kellene ragadni a magyar együttműködésre, hogy a közös nyomonra, közös erővel segíthessünk. De ők visszautasítanak minden bekegyet. Am folytassák a struccpolitikát, mely nem veszi észre minden nemzetnél a sovány szellemi fellángolását, de azután a következményekért viselik is majd a felelősséget, — ha ugyan tudják mi a felelősségért!

Megrögzítünk a sok szép ünnepség közül néhányat, melyeknek lefolyását csak kivonatossan közölhetjük.

Méreteinek nagyságával elsőhelyen a polgármesterünk által kezdeményezett együttes ünnepségről kell megemlékeznünk, mely a dolgozókra való tekintettel március 14-én, vasárnap d. e. 11 órakor folyt le a főtéren levő hősök szobránál. Az istentiszteletet és egyesületi helyiségekből zászlók alatt felvonuló rendezett csoportok, a katonaság, csendőrség, cserkészek, levették, lövészek, dalárdák egymásután foglalják el helyeiket. A rendőrség Dr. Pitta Lipót rendőrtanácsos személyes irányításával kitűnően helyezte el a sok ezerre mező tömeget a téren. 11 órakor felcsendül Ursutz karnagy dirigálása mellett az acélgyári zenekar Rákóczi indulója, majd Kakó János iparostanoncisk. tanuló lelkes Talpra magyarja juttatja eszünkbe a szabadságharc forró tavaszát. Ezután Fajd Margit bányatelepi isk. tanuló a „Messze valahol” c. verset szavalja el hatásosan. Az együttes dalárdák, — melyben az acélgyári, rom. hat. kör, ker. szoc. és vasutas dalárdák tömörültek — Ursutz karnagy vezetésével a Hiszekegyet éneklők hatalmas hangerősséggel és precizitással. A tisztelő vezényszavakra meghajolnak a lobbogók s áhítatos csend uralkodik a téren. Ez ünnepélyes csendben kezd meg beszédét lapunk felelős szerkesztője Szántay István máv. raktárfőnök, akinek elfogódottsága kiült a hangra, mely a szíveket megkapta. A márciusi nagy napokban a magyar nép önbizalma, önértében való hite volt az imponáló, mely tiszteletet szerzett nevének, bármilyen torzítóval élt is a bécsi rendszer. Városunkban, mint végvárból indokolt az önbizalomnak az ébrentartása, mert eljött

jellemek jutalma már itt a földön kezdődik s halálfelelem és küzdelem nélkül, arcukon kedves, szelíd mosollyal állhatnak az örök Birodalmak.

A helyszűke nem engedi meg, hogy műveit, irodalmi munkásságát és sikereit ismertessem. Én, aki néhány nappal ezelőtt szerencsés lehettem a salgótarjáni főgimn. ifjúságának március 15-iki nívós ünnepélyét végig élvezhetni, csak azon titkos gondolatomnak óhajtottam kifejezést adni soraimmal, hogy hátha sikerül eme derék ifjaknak és kitűnő tanáraiknak figyelmét felhívni a kazári temető elhagyott sírjára. Hátha egyszer, május szép havában, kizáródnak ezen sírhoz, hogy az emlékezés szívének gyujtsák fel az első magyar hellenista porhüvelyt? Sirján egy kopott liceum bokor minden disz, mintha ezen „sem fű sem fa” egész életét és igénytelenségét szimbolizálni akarná. Hátha egy pár virágot ültetnének a liceum bokor mellé!

Dzsida József

az idő, amikor az éberség és elszántság fogja visszaszerezni azt az állapotot, melyben Salgótarján nem határ város lesz, hanem mint régen, a szívében lesz e hazának. A magas ivelű beszéd meleg ünnepést szerzett a szónoknak. Ezután az acélgyári dalárda Ursutz karnagy vezetésével a Riadó temperamentumos dalt adta elő. Majd Bartók János el. isk. tanuló a „Petőfihez” c. költeményt szavalta el nagy hatással. Befejezésül az egyesített dalárda Röder Alfréd karnagy vezetésével a himnusz énekelte el. Ezután az acélgyári zenekar hangjaira diszmenetben vonult el minden csapat a szobor előtt és az előtte elhelyezkedett katonai és polgári előkelőségek előtt.

Kiseb ünnepségekről az alábbiakban referálunk:

A Kath. Kör hazafias ünnepélye. Március idusát, mint a múltban, úgy ezidén is méltóan ünnepelte meg a kath. kör 14-én este. A kör ismert kitűnő dalárdája Röder Alfréd karnagy vezetésével hazafias dalokat énekelte. Az ünnepi beszédet Kuster Lajos polgári iskolai tanár tartotta. Tartalmas beszédének minden gondolatából a forró hazaszeretet és a jobb jövőbe vetett rendületlen remény csendült ki. Gründert Katalin „Cinemintye” című irredenta versét szavalta el magyarruhában, mely erőszakkal és kifogástalan hanghordozással. Jó szavalónak mutatkozott be Praznovszky Mihály is, akit színpadon eddig csak tréfas szerepben ismertünk. Papp Dezső „Március 15” című versét szavalta el. Az ünnepély leghatásosabb része „Rabmagyarok álma” című irredenta színmű volt. A kör legjobb műkedvelői: Mihály Regina, Gábor Mária, Kovács Gyula, Csics László és Miskei István vállalták a darab előadását, akik a szerző intencióit teljes mértékben domborították ki. A szereplők és a jelenlévő Vadkerti Béla szerző sok tapsot kaptak. Kedves jelenete volt még a hazafias estnek Bencsik Tibor 4 éves fiúcskának kitűnő szavalata, amikor a Talpra magyart adta elő nagy rátermettséggel. A gyönyörű ünnepély a szózat elnevelésével ért véget.

A Salgótarjáni bányatelepi elemi iskola f. év március hó 15-én reggel 9 órakor tartott hazafias ünnepélyt, amikor is a bájos szavalatok és énekekkel gazdag műsor keretében Buchticska Antal ig. tan. tartott oktató és lelkesítő hazafias beszédet.

Salgótarján bányatelepi soha olyan hangos, színes ünnepség nem volt mint ezidén, vasárnap. A Botár Gyula által rendezett ünnepély sorrendje a következő volt: Reggel 10 órakor a telepi tisztviselők, altisztek, munkások és levették a helybeli bányászzenekar hangjait, melyek felolvasó terembe, ahol az e célra felállított oltár mellett Dr. Kvačák Gyula pápai kamarás, ezredes lelkész szentmisét pontifikált. A szép beszédben emlékezett meg az 1848—49-ki időkről. A misét Galbács zagyvai kántor harmóniumon és a bányász zenekar kísérték. Délután 4 órai kezdettel, az olvasókör kelysében hazafias ünnepély volt, változatos műsorral, melynek keretében Botár Gyula tartott mély gondolatokkal telt beszédet. Ugyanakkor a zenekart Ursutz karnagy vezette aki a Salgótarjánban rendezett nagy ünnepségben is fontos szerepet töltött be. Az igazán szép hazafias ünnepélyért nagy köszönet illeti Rameshoffer Béla bányagondnokot, ki minden tekintetben előmozdította az ünnepély sikerét és egyben gratulálunk Botár Gyulának, ki fáradságot nem ismerve buzgólkodott az ünnepély rendezésén és a szindarab betanításán. Elismeréssel adózunk továbbá Schnell Gyula levante parancsnoknak, ki fegyelmzett csapatával a felvonulási szépséget emelte és Laun Ferencnek, ki az oltár, díszletek és a színpad felállításánál fáradozott. Mindnyájan, kik az ünnepélyen résztvettünk, azzal a meggyőződéssel távoztunk, hogy a szép ünnep nem mult el nyomtalanul és megfogadtuk, hogy minden gondolatunk, minden cselekedetünk e körül az egy szent cél körül fog összpontosulni: „Nagy-Magyarországnak mielőbbi visszaszerzése”.

A Salgótarjáni Főgimnázium f. hó 15-én a bányatiszti kaszinóban impozáns hazafias ünnepélyt rendezett, melyen igen szép számú közönség jelent meg, bebizonyítván, hogy az ifjúsággal, a nemzet jövőjével együtt érez. Dr. Cirbusz Endre hazafiságra buzdító igen szép, mely gondolatokat tartalmazó beszéde után, Liptay Pál III. o. Wagner Jenő V. osztályu tanulók szavaltak lelkiismeretes előkészülettel mutatkozó készséggel, majd Kralovszky Margit V. o. tanuló következtetett középiskolai tanulótól szokatlan művészi érzéssel, stílusosan előadott szavallatával. A szavallatok között az ifjúsági zenekar szerepelt, most mint eddig is egy ifjúsági zenekar nívóját messze felülmúló készséggel, Lendülettel, magyaros zamatú előadás és folyékony technika jellemezte Bosnyák Jolán VI. o. tanuló zongorajátékát, aki Chován „Magyar hangulatok” c. művével gyönyörködött benünket. A szép, ügyesen rendezett igazán hazafias ünnepély a „Szózat” fenséges accordjaival végződött. A kulturált lelkesedő közönség szépen adakozott a gimnázium és a zenekar alapja javára, melyről bővebb a jövő számunkban.

Március 15. a „Salgótarjáni Ipartestületben” A „Salgótarjáni Ipartestület” régi, hazafias hagyományaihoz híven az idén is méltó fényű ünnepelte meg március idusát, a magyar történelemnek e csodásan szép napját, amelyen városunk vezető férfiai is megjelentek. A bankettel egybekötött ünnepély a Hymnusszal kezdődött. Zdravics Béla a Nemzeti dalt szavalta el hatásosan. Utána Dr. Csengődy Lajos evangélikus lelkész mondta el magas szárnyalású beszédét, amelyben Kossuth Lajost, a haza atyját apostrofálta, mint, olyant akinek lángoló hazafias lelkesedését minden magyar embernek követnie kell majd. „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos” négyhangú nagyhatású énekszám következett, majd Kuster Alice „Magyar Miatyánk 1926. ban” című verset szavalta. Szavallata a hazafias érzés fájdalmas felzokogása volt. Az ünnepélyt a Szózat akkordjai fejezték be.

Március 15. Kazáron. A szabadság emlékünnepe szép ünnepség keretében ülte meg a salgótarjáni közönség a t. kazári bányatelepi olvasókör. Az ünnepséget a társulati iskola nagytérben tartották meg, mely az olvasókör dalárda által előadott Hymnusszal kezdődött, majd Pack Árpád a „Talpra magyar”-t szavalta el igen jól. Majd Csekey Sándor kazári körjegyző tartott magasszárnyalású hazafias ünnepi beszédet. A bányatársulati iskola növendékeinek éneke után Tóth Dezső szavalt nagy hatással, majd az iskolás növendékek énekeltek. Ezután Sulyok Balázs és Melicher Katica szavalt még. A hatást nagyban emelték még a szép magyar ruhák. Végül az olvasókör dalárda énekelte el a Szózatot. A bölcsőkorát élő olvasókör megmutatta, hogy még Kazáron is lehet szép dolgot produkálni, csak jóakarát és hazafias érzés kell hozzá. Kovács Vincze igazgatótanítót elismerés illeti a gyermekek szép énekéért.

Mátrászele község közönsége is igen nívós ünnepélyt rendezett, melyen megjelent a vidék intelligenciája is. Az ünnepi beszédet Csekey Sándor kazári vezető jegyző tartotta, majd az iskolás gyermekek szavaltak igen jól. A község nemzeti színű zászlókkal volt felbuzgósztva az előjáróság, valamint a képviselőtestület tagjai nemzeti színű szalagokkal díszítve jelentek meg. Örömmel állapítjuk meg, hogy ezen a bányavideken a hazafias érzés igen erősen lobog s derék magyarjaink tisztán látják az internacionalizmus becstelen szellemének teljes háttérbeszorulását.

Az OMKE salgótarjáni kerülete 15-én este tartott hazafias ünnepélyt, melyen Tóth Gyula egyes. elnök hazafias bevezető szavai és a himnusz elnevelése után az ünnepi beszédet Dr. Tibor Sándor ügyész tartotta. A beszéd rövid vázlatát az alábbiakban adjuk. A 48-as események rövid ismertetése. A nemzet fokozatos megerősödése, majd a trianoni országromlás. Szerető szavakkal emlékezik meg elszakított magyar testvéreinkről, akikkel való együttérzésünket nem ölhették ki a trianoni határkövek. Befejezésül még ezeket mondja Dr. Tibor: S ma mikor itt együtt vagyunk, könny tölul szemünkbe, megcsónkításunk miatt, de bizunk a magyarok Istenében, aki megérünk engedi, hogy ne csak csónkamagyarország ünnepelje 1848 március 15-ek emlékünnepe, hanem nemzeti színű zászlót lengessen a szél a Kárpátoktól az Adriáig, Ha ellenséggel is vagyunk

körülvéve legyen legalább itt bent béke. Ne ellenségeskedjünk, ismerje el testvéreket magyar a magyart, legyünk összetartók, ne bántuk egymást, hiszen csak az összetartás adhat erőt nekünk ahhoz, hogy itt bent egy táborba tömörülve, megerősödvé, acélos karral, józan ésszel megérjük azt, hogy szent országunknak minden talpalatnyi földjét visszaszerezzük. Fejlesszük a hazaszeretetet szent tüzet gyermekeink szívében, hogy azok mindnyájan a hazának hasznos, becsületes, hazaszerető, a hazáért élni és halni tudó jó polgárai legyenek. Mi pedig reméljük, hogy a közeljövő meghozza nekünk azt, hogy leomolnak a trianoni határkövek és szabad hazában, mint szabad polgárok dolgozhatunk majd hazánk boldogulásán. Márciusi eszme hasson át mindnyájunkat s jöjjön meg el Petőfi márciusa! A tartalmas beszéd nagy hatást tett a szép számban megjelent közönségre. Singer Gyula egyesületi titkár zárószavai után a himnusz elnevelésével ért véget az ünnepség.

Március idusa Baglyason. A vidék egyik gyújtópontja, a hazafias gondolatok propagálását illetőleg Baglyas, ahol március idusát 15-én este a kaszinó nagytérben ülte meg a lelkes baglyasi közönség. Az estnek, amelyet a baglyasi altiszti kör rendezett, fénypontja Dr. Cirbusz Endre gimn. tanár tartalmas, magas nívójú beszéde, a Kraft Aladártól megírt Pilvaxkávész jelenet, Kralovszky Pöttyike lelkes szavallata s az Ember Böske által rendezett előképszerű látványos szindarab voltak. Utóbbiban a tündérkirálynő szerepét Kamarás Ica játszotta, kedves közvetlenséggel. A kis táncoló tündérké karából sikerült feljegyezni Szabó Babát; a magyar zászlóért lelkesedő levante fiúk közül szépen szavalt Vojtek Lennő. Az énekszámokat a pálfalvai elemi iskola apró növendékeiből alakított gyermekek énekelte, a zagyvapálfalvai igazgató vezetésével, bámulatos kidolgozással. A közöket Gábor bácsi mesteri vezetése mellett a bányatársulat zenekara töltötte be válogatott magyar gondolatú és klasszikus darabokkal. Az este főrendezője mint értesültünk Kraft Aladár, az egyesület alnöke volt, akinek ügyessége, meleg hazaszeretete ez este is csak szípet termelt.

Hírek és különfelek.

Névnap. Herczegh József esperest márc. 18-én este meleg ünnepségben részesítette, a R. K. Olvasókör vezetősége és dalárdája, melyet az alkalommal Loser László dirigált. Az üdvözlő beszédet Horváth László városi tanácsnok tartotta, aki egyúttal Upponyi József hittanárt is üdvözölte a katolikus kör, dalárda és tisztelők nevében. Az esperes meghatottan mondott köszönetet azoknak, akik megértik és megérzik szívének érzelmeit. — Később a ker. szoc. dalárda jelent meg a plébánián, amelynek élén a szakszervezet elnöke, Tamás József mondott közvetlen beszédet, melyekkel a munkásság irányában tapasztalt jóindulatot és pártfogást továbbra is kéri. Ugyancsak a ker. szoc. munkásság részére kérte Upponyi József hittanárnak továbbra is nagy szeretetét, lelkesedését és harcokésztségét. Az esperes néhány meleg, köszönőszava után; Upponyi József temperamentumos választásában kijelentette, hogy hűséges fegyvertársi viszonyát becsületbeli kötelességének és természetesen tartja. Néhány dal elnevelésével a meleg ünnepség végetért. Másnap, 19-én a Maria Kongregáció tagjai Upponyi József hittanárnak, a kongregáció presésének szentmiséjén gyönyörű egyházi énekeket adott elő s testületileg járultak a szentáldozáshoz. Ugyancsak Herczegh József esperes szentmiséjén is imádságos lélekkel énekelte a kongregáció énekkara.

Böjt V. vasárnapján március 21-én d. u. 5 órakor az evang. templomban tartandó vallásos estélyen Dr. Halyák Zoltán fog felolvasást tartani: A nemzet élete címmel. Szerepelnek még Röder Alfréd, Vertich Antal, Deman Gusztáv, Kovács Aladár, Csarba Ilonka, Mauler Lujzika és a lelkész. Mindenkit szívesen látunk.

Cserkészelőadás. Baglyasán a bányakaszinóban f. hó 20-án, szombaton este 8 órai kezdettel a 145. sz. Sirály cserkészcsapat műsoros estét rendez. A kitűnő híru kis csapat hangyaszigoralmal gyűjti össze a zászlójához szükséges összeget. Felhívjuk ezúton is a nemes célt ért fáradozó lelkes csapat támogatására a t. közönség figyelmét. Belépődíj 10, 5, és 3 ezer korona. Villamos indul este 8 órakor és előadás után vissza.

Melléklet „A MUNKA” 12-ik számához.

A Katolikus Népszövetség tagilletménye. Az országos katolikus szervezetnek a Katolikus Népszövetségnek kiadásában megjelent az 1926. évre szóló első füzet, melyet a tagok a tagsági díj fejében kapnak. Ez a füzet is, mint az ezelőttiek esemény számba megy, mert a füzet tartalma olyan mely az ország gazdasági, kulturális és szociális prognózisa. A füzet első cikkét Ernst Sándor praelátus „A nemzet sorsa az új esztendőben”-írta. Éles szemmel nézi a nemzet küzdelmét ebben az esztendőben és bölcs politikai előrelátással, jelöli meg a cikkben a nemzet utját. Czettler Jenő egyetemi tanár a tanyai iskolák törvénye címen ír és méltatja a Kath. Népszövetség érdemeit a tanyai nép műveltségének emelésében és rámutat arra, hogy a tanyai iskolák törvénye új kulturális emelkedést indít meg az elhanyagolt magyar vidékeken. Fröhirth Mátyás „Öt évvel a forradalmak után” címmel ír cikket, melyben az utolsó öt esztendőnek a gazdasági és szociális mérlegét állítja fel. Összefüggően varázsolja szemeink elé az öt esztendőnek súlyos küzdelmét és a cikke nyomán meglátjuk ennek a sokat szenvedett magyar népnek gondterhes utját, melyet az utolsó esztendők alatt sok szenvedések között megtett. Haller József megkapó a falusi népet rendkívül érdeklő elbeszélést adott közre és Széják Géza gazdasági titkár a népszövetségi főbiztos jelentését tárja a népszövetségi tagok tizezei elé. A füzet cikkei befejezést nyernek Ausztria helyzetének az ismertetésével. E rövid tartalomjegyzékből is látható, hogy a Kath. Népszövetség füzetei a falvakban mindig nagy feltűnést keltenek, melyek házról-házra vándorolnak, hogy világnézetet és tudást adjanak a falvak nagy tömegeinek. A Kath. Népszövetség évi tagsági díja 15.000 korona, melynek fejében a tagok nagy naptárt és időnként füzeteket kapnak. Ezenkívül a tagok ingyen jogi tanácsokat kapnak és egyéb gazdasági előnyöket élveznek. A

népszövetségi központ Budapest IV, Ferenciek tere 7 szám alatt van, Helyi igazgató Hercegh József esperesplebános.

Meghívó a Salgótarjáni Casino 1926. évi március hó 28.-án délután 5 órakor saját helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésére. Salgótarján, 1926. március hó 11 napján. Róth s. k. elnök. Tárgysorozat: 1.) Elnöki megnyitó és jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére két tag kijelölése. 2.) Mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3.) Igazgató jelentése. 4.) Pénztárnok és számvizsgáló bizottság jelentése és a tisztikar részére a felmentvény megadása. 5.) Az 1926. évi költségvetés megállapítása. 6.) Megüresedett tisztviselői és választmányi tagsági hely betöltése. 7.) Indítványok. Az alapszabályok 11 §-ának 7. bek. értelmében indítványok a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az igazgatóhoz írásban adhatók be.

Szülői értekezlet. A papnak és a tanítónak szociális kötelessége az, hogy ne csak a templom és az iskola falai között neveljen oktasson és tanítson, ne csak hivatalos ténykedések alkalmával legyen világító fáklya a tömeg előtt, hanem azon kívül is. Ragadjon meg minden alkalmat, minden lehetőséget arra, hogy „embertársaira nevelőleg s jótékony hatással legyen” tudásával, ismereteivel irányítuként szerepelhessen azok között akiknek lelki felvilágosodását s kulturális érdekeit szolgálja. Azért örömmel ragadjunk meg minden alkalmat amidőn arról számolhatunk be, hogy itt-ott, a nevelésügynek és a lélek gondozásának hivatottjai a templomon és az iskolán kívül is dolgoznak a magyar feltámadás érdekében. Keresik az összeköttetést az iskola és a család között, hogy a cél az ideális vallásos hazafias szorgalmas és kötelességtudó embert, becsületes magyart kialakíthassák az apró emberrengeteg sorából. Legutóbb a Salgótarjáni Köszénbánya vízválasztótelepi népiskolájában volt a fenti eszméktől áthatottan szülői értekez-

let f. hó 7.-én, melyet nagy számu érdeklődők jelenlétében vezetett be Vadtörtyi Béla a társulat tanítói karának egyik lelkes tagja. Beszölt az iskola és a családi otthon, a vallásos és hazafias nevelési mód, kölcsönös érintkező pontjairól, kölcsönös támogatási lehetőségeiről, egymást kiegészítő utjairól. Az előadást a gyermekek testi és szellemi erősödésének és csökkenésének ismertetése a gyermekek „lelki portraitja”-nak megvilágítása követte mely után az értekezlet, mely a folyó tanévben már a második véget ért.

Mikszáth Kálmánnak emléket állítanak. Kiváló közéleti és irodalmi emberek közül bizottság alakult, amely céljaul tűzte ki, hogy Mikszáth Kálmán feledhetetlen emlékezetét művész-kéz faragta emlékművel örökítse meg. A bizottság már megkezdte működését, máris szép eredményeket ért el s a benne ülő férfiak neve garancia arra, hogy rövid idő múlva kész lesz az emlékmű és hirdetni fogja, hogy mi je volt Mikszáth Kálmán a magyar nemzetnek. Ezt körülbelül úgy fejezhetjük ki mindenki számára kézzel fogható módon, hogy mi volt Jókai az 1867 előtti magyarságra nézve, az Mikszáth az 1867 utáni magyarságra nézve. Jókai a nagy magyar föltámadás költője, Széchenyi és Kossuth koráé, a szabadságharc és az utána következő időké. Ennek a korszaknak a magyar élete van benne Jókai műveiben. Mikszáth átvette Jókaitól a tollat és ép úgy megírta az 1867 utáni Magyarország életét, teljesen és örök időkre elevenen; azt a Magyarországot, mely kifejllesztette és meggyökerezett a parlamenti politikát, amely az elhanyagolt országnak európai színvonalu közlekedést adott, a szegény és egyoldalú gazdasági életet élő nemzetnek, kereskedelmet és ipart adott, kis vidéki fészekből világvárosi Budapestet varázsolta elő. Kiépítette a modern társadalmi élet minden tagozatát. Európa színvonalára emelte Magyarországot és a magyar életet. En-

nek a békés, de munkás és változatos életű kornak a képe van benne Mikszáth műveiben: az összes társadalmi rétegek a palóc és szegedi paraszttól a vármegye urain és a városi polgárságon át az arisztokráciáig, az összes társadalmi jelenségek, a falusi élet egyszerű, nyugodt bájától kezdve a parlament zsivajgásáig, a kis üzérkedésektől kezdve a parlament a közgazdaság nagy koncepciójáig. Mindezek pedig a jellemző alakok szinte kiismerhetetlen sokaságával vannak szemünk elé állítva. Csupa a speciális magyar talajból sarjadt alakok, a magyar ember típusképeinek százféle változatai. Mikszáth ezeket úgy tudta vonzó és érdekes történetekbe bonyolítani, hogy valósággal élnek, látjuk őket olvasás közben, úgy gondolunk rájuk, mint ismerőseinkre szinte megfedkezünk róla, hogy csak könyvben olvastunk róluk. Mikszáth elbeszélő zsenije valóban teremtő erő. Humora és szatirája pedig nemzeti kincs, a magyar lélek egyik legbecsesebb életnyilvánulása. Hogy annyi történelmi válságon és egyéni tragédián át mégis fenn tudtunk maradni, ezt jórészt a magyar ember humorra való hajlandóságának köszönhetjük s ennek a könnyekből fakadt mély magyar humornak Mikszáth egyik legelső mestere. Emléke ugyanis él, de tanubizonyosságot kell róla tenni, hogy csakugyan él: egy nagysághoz méltó emlékművel és műveinek szeretetteljes olvasásával.

Segítség az elhagyott gyermekek és vegyetek Fehérkereszt sorsjegyet! Ára 5000 korona. Mindenütt kapható, Nyeremények 700 millió értékben. Húzás e hó 24.-én, Sorsjegy rendelesek, Budapest VI. Ó-ucca 27.

Most jelent meg! Feljegyzések a világháború vérzivataros napjaiból 1914—1918. Várady Géza pápai praelátus, ny. tábori főpap könyve 40 képpel 8°, 430 oldal Budapest, Apostol-nyomda rt. Várady Géza praelátus neve az irodalom terén nem ismeretlen. Kitűnő író, akinek már több műve hagyta el a sajtót. A szép

könyvelőszavát olysoi és héthársi Gabányi János ny. tábornok írta. Helyesen jellemzi a könyvet a következő sorokban: „Ott látjuk a derék főpapot a lövészárkok vérzivatárában, az irodák irathalmaza között, a betegek és sebesültek komor ágyainál, a szemlélők előljárók kíséretében s midőn mindezekről olvasunk, mintha látnók, éreznők e rettentő világháború viszontagságait, szenvedéseit, borzalmait, amelyeket azonban a szerző gyengéd lelkiülete, az emberi gyarlóság iránt megértő jóindulata és az író tökéletes készsége rózsaszínű lepelével von be.” A könyv 1914-től 1918-ig évenként külön tárgyalja az eseményeket, Sambortól Varsóig, Tomasovtól Sedánig kísérhetjük a kiváló főpap íróit nemes tevékenysége tanúként és utunkban sohasem unatkozunk, csak tanulunk. Várady műve bár memoárszerű és szerkezete naplójellegű, ez azonban nemcsak nem von le semmit a könyv értékéből, sőt emeli azt, mert az olvasó nagyon könnyen megtalálja, amit keres minden háborús évben és az ügyesen alkalmazott címek szerint. Várady kitűnő és hézagpótló könyvét szerezz meg minden könyvtár és olvassa el azt minden magyar ember. A mű ára 95 ezer korona, bolti ára 140 ezer korona lesz. Kapható az Apostol-nyomda rt.-nál, Budapest, VIII, Horánszky u. 20.

Tüdőbetegek, asztmások, akik nem tehetik, hogy a Tátrában és a Rívierán keressenek gyógyulást, elsőrangú szaktekintélyek által ajánlott Tihanyi-féle „Muradó” teától visszaszerezhetik egészségüket.

Elvállalok mindenféle fehérnemű himzést. Menyasszonyi kelengye, különféle kézímunkák, leggyorsabb és legpontosabb kidolgozással. Bencsok Mihályné zagyvarakodó.

Nincsen rózsza tövis nélkül, de kert sincsen rózsza nélkül. Rózsabokrokat a legillatosabb és legszebb fajtákban szállít Unghváry József faiskolája Cegléd. Budapesti irodája VI. Andrássy ut 56. árjegyzék ingyen.

Cserkészeti továbbképző tanfolyamok Budapesten. A főiskolai Szent Imre kollégium cserkész csapata Faragó Ede, a Cserkész Szövetség ügyvezető elnökének vezetésével januártól márciusig terjedő időben a fővárosi cserkésztsztek számára továbbképző tanfolyamot rendez. A tanfolyamok több száz hallgató részvételével már megkezdődtek, s azokon neves cserkészemberek tartanak szakszerű előadásokat. E tanfolyamoknak a cserkésztsztek pedagógiai irányu továbbképzése a célja s azokon a többiek között a következő témák szerepelnek: gyermekpszichologia, honismeret, természetismeret, a játék pedagógiája, önnállóságra való nevelés, sport a cserkészletben, a cserkészlet és a fiuk szellemi élete, műszaki kiképzés, stb.

177/1926 végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a gyöngyösi kir. járásbíróságnak 1816 számú végzése következtében Dr. Kovács Jenő ügyvéd által képviselt Diamant Jenő javára 1338000 kor. s jár erejéig 1925 évi július hó 25 n. fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 27000000 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. italok és autó, a Felsenburg Tivadar, Mátrahegyaljai bortermelők pincegazdasága és Dr. Gábor Ferenc követelése erejéig is nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a starjáni kir. járásbíróság 1925-ik évi V. 3451/ számú végzése folytán 1338000 kor. tökékövetelés és eddig összesen 105000 kor.-ban biróilag már megállapított költségek erejéig Mátranovákon, vhtást szenvedett üzletében 1926 évi április hó 17-ik napjának délutáni 1/24 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi

LX. t.-c, 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján 1926 évi március hó 10 napján.

Török
kir. jbirósági végrehajtó.

Meghívó!

A Salgótarjáni Villamossági R. T. 1926. évi március hó 31.-én délután 5 órákor Salgótarjánban saját helyiségében tartandó

XXXI. évi rendes közgyűlésére

a t. részvényesek tisztelettel meghívatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Közgyűlési jegyző és a jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
3. Igazgatósági jelentés és javaslat előterjesztése a 7000/1925 P. M. számú rendelettel szabályozott megnyitó mérlegről.
4. A felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése a megnyitó mérlegről.
5. A megnyitó mérleg és kapcsolatosan az új alaptőkének és a részvények új névértékének megállapítása.
6. Indítvány 20.000 darab részvényünknek 4:1 arányban 5.000 darab 32 pengő névértékű részvényre való összevonására.
7. Az alapszabályok 5 §-ának módosítása.
8. Igazgatósági jelentés előterjesztése az 1925-iki üzletéről.

9. A felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése.

10. Az 1925 évi mérleg és zárszámadások előterjesztése.

11. Az évi nyereség felosztása,

12. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.

A közgyűlésen minden részvény egy szavazatra jogosít.

Szavazati jogot csak oly részvényes gyakorolhat, ki részvényeit a közgyűlés megtartása előtt legalább 5 nappal pénztárunknál deponálta.

A megnyitó mérleg, valamint az 1925 évi mérleg és eredmény számla hivatalos helyiségünkben a délelőtti órákban megtekinthetők.

Salgótarján 1926 március hó 17.

Az igazgatóság.

2658/1926. szám.

Hirdetmény.

A rokkantellátási adóról szóló 1925 évi XLVIII. t.-c. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 10000/1926. P. M. sz. utasítás alapján felhívom a rokkantellátási adómentességre igényt tartó hadirokkantak, hadiözvegyeket és hadiárvaakat, hogy az adó alul való mentességhez szükséges igazolvány megszerzése végett nálam folyó évi április 30-ig jelentkezzenek és az igazolványt ezen határidőig a városi adóhivatalnál nyújtsák be.

Rokkantellátási adó alól mentesek az ellátás tartama alatt pénzbeli ellátásban részesülő, vagy végkielégített hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák.

Salgótarján, 1926. március 18.

A polgármester helyett:

Nékám István s.k.
jegyző.

Hiszek egy Istenben,

Hiszek egy Hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában

Amen.

Nem tetszünk a Népszavának

Az a szerencse érte lapunkat, hogy a „Népszava” f. hó 17.-ki számában a sárga földig lepocskondiázott bennünket. Lehordott minket gyatra négyoldalas sajtótákolmányok, amelynek nincs olvasója s ingyen osztogatják. Nem tetszik a cikkzőnek, hogy véletlenül a sok rágalommal szemben a papok munkáját is mertük értékelni. Tarjáni András levele pedig ugy látszik tisztán odatalált, ahova célozva volt, mert lehord minket e miatt butának s olyanoknak, akik tudatosan szolgájk a tőkés és kenyérdrágító agráriusok érdekeit. Nem volna teljes a koszoru ha ezeken kívül nem fájna a Népszaváknak az, hogy mi a szovjet pénzhamisításait hánytorgatjuk s azt nagyobb arányúnak és súlyosabbnak tartjuk, mint a frankhamisításokat. Mindezekből azt az eredményt vonja le, hogy lapunk kiszórt szellemi és erkölcsi mételey, butaságok és hazudozások özőne. És természetesen mindehhez Bethlen adja a pénzt, a sajtóalapot raboljuk ki, hogy ez a „sötét szellemű lapocská” visszatükrözhesse mai kormányzati rendszer munkáját. Ma bizony vannak Salgótarjánban is jó barátaink, akik elolvasva azt mondták, hogy ilyen őszintén még nem mondták meg a Munkának. Azonban ezen barátainknál is célzatosabb, átlátszóbb barátunk az, aki pont csak ezt az egy példányt juttatta a Népszavához. Hiszen nem először írunk már negyedik éve a papok munkáinak elismeréséről. Nem először leplezzük le a szociáldemokraták jelszavainak ürességét, sőt nem először írunk a frankhamisításról sem. Dehát persze még a szociálista képviselők olcsó kenyérét szembe nem állítottuk a választó és megváltott munkások drága kenyérével, addig nem volt sürgős az eset. No és aztán a lóláb szovjetnél! Amíg a szovjet hamisít pénzt világmegváltás cím alatt, az nem fáj, de hogy jön hozzá Nádosy meg a többi fehér bolsevista? A Munkának csak ez az egy száma fáj hát? Azt ugye nem küldötte be senki, vagy legalább is papirkosárba került együtt egyig, melyekben annyiszor és annyiszor emeltük fel szavunkat az éhező munkásság érdekében, az nem jutott el Vanczák Jánosok füleihez és tollához, hogy hány szegény munkásgyermekek juttattunk kenyérhez, hány szánalt munkásnak jutott a kezébe szerzősámai? És mikor sokszor álltunk közel a megfojtáshoz, talán tulvehemens hangunk miatt, amit csak a nyomor látása és a munkásság testvérérzése menthetett, hol volt a Népszava? Hol volt a beküldő, hol volt a rágalmozó? Ugye a Népszaváék mindakkor nem vették észre Salgótarján küzdelmét, a hűséges beküldő pedig elégedetten várta, hogy mikor fojt meg minket az a tőkés, akinek Népszaváék szerint a szerkesztőtöljük! Nem követjük a Népszavát abban az imorodban, amelyben olyan jól beletalálja magát, ha mással az igazságot nem tudja megtámasztani, legyen neki az izlése szerint, azonban két dolgot leszögezünk. A Munka bármilyen jól jöjjön ez némely ránk köpködőnek, nem a sajtófőnökség és nem a töké jóvoltából lélekzik és él, dacára hogy előtünk föltétlen szimpatikusabb gróf Bethlen mint Propper, vagy Kéthly Anna — de igenis él saját becsületéből, a hazafias polgári és munkástársadalomból rekrutálódott olvasóinak jóvoltából s a lap tulajdonosainak, akik között természetesen van pap, tisztviselő, kereskedő, iparos és munkás, áldozatkészségéből, azonban semmi esetre sem él az éhséggel küzdő munkások sezeiből terrorral kikényszerített szákszervezeti adóból. Ingyen eddig nem osztogattuk a lapot, de ezután mindig egy példányt küldünk a Népszavának „ingyen”, hogy alkalma legyen ne csak a beküldő olvasó jóakarására támaszkodni, hanem attól függetlenül is hetenkint egyszer mérgeledni. A másik pedig az, hogy amíg a munkásság érdekének önzetlen képviselőjét, irredenta gondolatok propagálását, nemzeti érzés fejlesztését, övezgye és árvák könnyeinek letörölését butaságnak és erkölcsi mételeynek nevezi a Népszava, büszkén hordjuk e jelzőket és folytatjuk tovább a „sötét újságpapírosan a Népszaváéknak annyira gyűlöletes Munkát.

Turistáinkhoz. Felhívjuk osztályunk t. tagjainak figyelmét arra, hogy az arcképes igazolványok beadási határideje f. hó 25-én lejár, ugyancsak eddigre eszközlendő a tagdíj befizetése a helyi megbízottaknál. Rendes tagdíj 100.000 K. pártoló 25.000 K. mely két részletben fizethető. Kik további tagságukat megtartani nem óhajtják, ebbeli elhatározásuk közlését kéri a M.K.E. St. oszt. elnöksége.

Munkáslevél.

A fajvédelem.

Az egyre ritkább magyar bátorság és önfeláldozó gerincesség előtt mindenkor mélyen meghajlok Szerkesztő Ur! Szép, mikor valaki (mint Ön is) sokszor nem támogatva, meg nem értve közsd, sőt anélkül, hogy anyagi haszna volna belőle, felülemelkedik aluszékony polgártársainak dermesztő közönyén és derék munkatársai élén nem reszkető tollal, fölemelt fővel dolgozik véreieért. Lelkes fajvédelemnek hívják ma ezt, mely — sajnos — sokszor kisebbszerű martiromsággal egyenlő.

Pompásnak nevezhetném ezt a látványt, mert érzem, hogy hányzor sir belül az Önök lelke a magyar vakság tudatán kin marcangolja keblüket, midőn főleg a munkástömegek elmagyartalanodását és elszegényedését figyelik. De azért lenézve is, megsértve is, fájó szívvel is tovább harcolnak az értelmetlen, a nemtörődöm emberekért és helyett, tovább dolgoznak a nemzetközivé átglyurt munkásokért, mert ezt dikálja tiszta lelkiismeretük és magyar vörük parancsa.

Azért tudom ezt a fajvédelmet elvileg kellően méltányolni, mert magam is fajvédő vagyok, bár — mint alább ki fog derülni — némelyes árnyalati különbség akad közöttünk. A helyzetet tudniillik az teszi siralmasná, hogy én (akaratom ellenére) egészen másokat védek mint Önök.

Mikor szociáldemokrata lettem, rajongó és rövidlátó lelkesedéssel esküdtem Marxra, de csak később jöttem rá, hogy ezzel együtt az ő fajára is felesküdttem s ma is — mikor végre tisztán látok — kénytelen vagyok szekerét tovább tolni. Pedig mindenki előtt nyílt dolog már (csak éppen a munkásság egy része nem tudja még), hogy a szociáldemokrácia legbelsőbb lényege nem más, mint a zsidóság ügyének biztosító alátámasztása. Fájdalom — Szerkesztő ur! — mi vagyunk a jól beszervezett és hosszú évek agitációjával hitünkkel sikeresen elnevelt, magyar fajiságunkból mesterien kiforgatott kuliserég, amely Marx Mordechaj prófétai elgondolása szerint küzdve a népek csekély részét (nálunk Magyarhonban 5 százalékát) kitevő zsidóság világhuralmáért, egyszerűen csak azért, mert ők maguk ehhez kevesen vannak.

És mi munkások lassankint megtagadjuk kereszténységünket, magyarságunkat, azután keserűen harcolunk önmagunk ellen. És ebből többé nem engedünk, mert a magyar ember olyan, hogy rászédése feleszmélése után is tartja magát először adott szavához. Azért kedves Szerkesztő Uram, hogy össze ne cserélődjék önökkel, jobb lesz, ha ellenfajvédőnek nevezem magamat.

Folyton fejükhez verdestük a kereszténysocialistáknak, hogy egyebet sem tudnak, mint minket zsidóknak nevezni. Hát ezért igazán kár volt őket bántani! Dicső vezéreink sokesztendő megfigyelése után ugyanis konstátálhatom, hogy minden pártprogramnak — parlamentben, sajtóban, népgyűlésen egyaránt — legelső és legfontosabb pontja épp ezzel kezdődik: „Követeljük a numerus clausus eltörlését!” És mi torok szakadásig földrepedésig megtanultuk ugyanezt utánuk szajkózni. Össze csak ugy munkásszókás szerint, azaz gondolkodás nélkül.

A mult héten végérvényesen elhatároztam, hogy én már többet nem ordítok a numerus clausus ellen. Hogy miért? Csak azért, mert jóllaktam ezzel a programmal és úgy átlátok az egész

pártmanőveren, mint a menyecske a fihangon. És ha hivatott vezéreink, a föellen fajvédők ilyen ügyetlenek a taktikában és ennyire nyílt leplezetlenséggel vallják be, hogy mi fáj Marxéknak legjobban és egyedül, akkor tölem faragatlan munkástól sem lehet rossz néven venni, ha beismerő vallomást teszek és bátran kipakolok.

Bizalmasan kijelentem tehát Szerkesztő Ur! — hogy a numerus clausus szerintem egészen helyes törvény, amely azt jelenti, hogy a zsidók fiait csak bizonyos méltányos százaléknak végezhetnek egyetemi tanulmányokat. Ne halásszák el előlünk a legjobb életpályákat, ne mérgezzék a nemzet lelkét idegen szellemű intelligenciájuk tultermelésével, tanuljanak meg végezni minden munkát, a testi munkát is, éppen úgy mint mi (Meg lehet pl. ütközni azon, hogy a bányászoknál minden 500 tisztviselő közül 89 a zsidó, de minden 500 bányamunkásból csak 1 a zsidó, vagy talán ez is csak munkavezető. Vagy: minden 500 mezőgazdasági tisztviselőből 132 a zsidó, de 500 mezőgazdasági munkásból csak 1, ez is biztosan iparos.) A numerus clausus azt célozza, hogy ne lehessen pl. mint az 1917-es statisztika tanúsítja: az ügyvédeknek 45, százaléka, az orvostanhallgatóknak 55, a műegyetemistáknak 34, az újságíróknak 46 százaléka zsidó, mivel ők az öslakoságnak csak 5 százalékát teszik.

Az 1907. évi statisztika is megdöbentő számokat mutat. Az ország lakosságának minden 100 000 lélekszámára 1505 keresztény és 1785 zsidó középiskolai tanuló esett (hol a lakosság faji és felekezeti megoszlása szerint 3125 kereszténynek és 164 zsidónak kellett volna esnie); továbbá ugyanazzen lélekszám után 236 keresztény és 420 zsidó egyetemi hallgatónk volt, (holott 623 kereszténynek és 33 zsidónak kellett volna lennie!)

Nincs a világnak olyan aranyászaju Klárík elvtársa, aki be tudná nekem megegyszer magyarázni, hogy ezek a szörnyűségek helyénvaló dolgok, hiszen fenti adatokat nem én agyaltam ki, hanem a könyörtelen statisztika tanúsítja. Nem tartozom a munkászerek közé, akikben jólismert okokból régen savanyu nemzetközi limonádé vá erjedt át a drága magyar vér, sőt férfiasan bejelentem, hogy ha legközelebbi népgyűlésen megint a numerus clausus fogja döngölni öblös szavaival a kijelölt hivatalos szónok, vagy éppen talán maga a mi jó nagyságos képviselő urunk, akkor én valami nagyon csunyat fogok közbeküldeni. Persze, lehet hogy „öntudatos” társaim megvernek érte, mert az igazmondásért rendesen fejbetörés szokot kijárni.

És látja Szerkesztő Uram! — én mégis szociáldemokrata maradok, mert félttem a kenyeremet. Minálunk ugyanis a megismert igazság rendesen csak privát használatra való, a gyakorlati életben ellenben a terror nyomása alatt tovább segítjük a pártot ellenfajvédelmi, munkában, hogy a drága magyar ifjúságot köztöltük a munkásság fiait is, idegenek kedvéért sikeresen kiszoríthatjuk az egyetemről. Bizony nagyon huz néha a szívem a „keresztesspókók” közé, de ki tehet róla, hogy a teljes megtéréshez sokkal több bátorság kellene, mint amennyi énbefém szorult.

Szíves türelmét köszönve maradtam kedves Szerkesztő Uramnak kész tisztelő szolgálja és megszororodott ellenfajvédő kartársa:

Tarjáni András
felvilágosult fémmunkás.

kötelezi alperest 1. annak az abbahagyására, hogy a Franck kávé kérő vevőnek más árut szolgáltatson ki anélkül, hogy a vevőt erre a körülményre figyelmeztetné, továbbá 2. hogy 2000000 korona költségmegtérítést a Kamara pénztárába és 2000000 korona perköltséget felperesnek ügyvédje kezébe 15 nap alatt fizessen. Indoklás: 1. a választott bíróság a feleknek egymáséval nem ellenkező előadása alapján a következő tényállást állapította meg: Alperes az üzletben Franck kávé kérő vevőjének más gyártmányu pótkávé szolgáltatott ki, anélkül, hogy a vevőt erre figyelmeztette volna, hogy a kiszolgált áru nem Franck kávé ll. stb. Ebből látható, hogy a választott bíróság nem azt mondotta ki a tisztességtelen versenyről szóló törvénybe ütköznek, ha a kereskedő üzletében Franck-kávé kérő vevőnek más gyártmányu árut, tehát oly kávépólcot szolgáltat ki, amely nem Franck Henrik és Fiai Rt. gyártmánya, hanem azt, ha a kereskedő ezt úgy tette meg, hogy nem mondotta meg a vevőjének. É szerint tehát egyáltalában nem tiltja és nem kifogásolja azt, hogy a kereskedő a pld. Frank-kávé kérő félnek ne ajánljon és ne adjon el más gyártmányt. A kereskedőnek erkölcsi kötelessége vevőinek érdekét szem előtt tartani. Ha a kereskedő látja, hogy valamelyik vevője oly cikket kér, melynek vásárlása által a kereskedő véleménye szerint a vevő akár árban, akár minőségben rosszul jár, akkor a kereskedőnek igen is kötelessége vevőjét erre figyelmeztetni, jobban mondva a kért cikk helyett neki egy oly cikket ajánlani, amellyel a vevő, a kereskedő véleménye szerint, jobban jár. A tisztességes kereskedő súlyt helyez vevőjének jó kiszolgálására és természetesen, hogy nem követ el bünt és nem vét a tisztességes verseny szabályai ellen, ha pl. Franck-kávé kérő vevőjének a Szent István cikória-kávé azért ajánlja, mert tudja, hogy vevőjének minőségben legalább is oly jó cikória-kávé ad, azonkívül, mert tudja, hogy a vevő árban jól jár, mert a dobozokban kg-ként több ezer korona értékű jó szemes kávé is van. Az ilyen kereskedőt a közönségnek pártolnia kell. Bünt az ilyen kereskedő az idézett ítélet szerint sem követ el, mert hiszen az ítélet nem mond egyebet, mint azt, hogy ha valaki Franck-kávé kér, akkor nem szabad neki más gyártmányt adni, anélkül, hogy ezt meg is mondják, ez kétségtelenül helyes is. Ugyanaz áll persze akkor is, ha a vevő Szent István cikória kávé kér. Mindez természetesen és mindig így is volt. Emellett sokszor kiderült, hogy a vevő amidőn a boltba menvén, „Frank” kávé kér, tulajdonképen nem is „Frank-kávé” akart vásárolni. Frank cég gyártmánya ugyanis évtizeden keresztül verseny nélkül volt a piacon, a közönség más cikória-kávé nem ismert, s ennek folytán sokan vannak, akik azt hiszik, hogy minden barnára pörkölt színű liszt, amelynek tulajdonképen cikória az anyaga és melynek cikória-kávé abecületesneve, „Frank-kávének” nevezték, holott Franck-kávének csak akkor kell ezt a cikória kávé nevezni, ha az a Franck cég dobozaiban van. Cikória-kávé, olyat, amilyent a Franck cég hoz forgalomba dobozaiban, sok száz cég gyárt és hoz forgalomba. Természetesen mindegyiket úgy kell nevezni és úgy mérni a boltban, ahogyan azt a gyártat hívják, amelyik forgalomba hozza. Így van pl. Szent István cikória-kávé, mert ezt a Szent István Tápszerművek gyártják, és a külföldön még sok más. Mivel sok vevő erre nem gondol, mostanában sokszor megtörténik az, hogy a háziasszony a boltba menvén, Franck-kávé kér, holott nem is Franck cikória-kávé, hanem Szent István cikória-kávé szeretne venni és tévesen vagy Szent István franckot, vagy Franckot kér, holott mint sok esetben kiderült, nem is Franck cikória-kávé, hanem Szent István cikória-kávé akart venni. Szent István cikória-kávé tehát, mint cikória-kávé, ép oly valódi a saját maga neve alatt, mint minden más forgalomba hozott hasonló gyártmány a saját neve alatt. Szükségessnek tartottuk mindezeket egyrészt a vásárló közönség, másrészt a kereskedő érdekében tudtul adni, nehogy bárki is a valószínűleg meg nem felelő tartalmat tulajdonítson az ítéletnek.

Szovjet Oroszország.

Szovjetterv egy vörös világhadsereg toborzására.

A Vörös Csillag című szovjet szaklap egy felállítandó világhadseregről ábrándozik, mely, szovjet célokat szolgálva,

